

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректорка з навчальної та науково-педагогічної роботи

 Дар'я МАЛЬЧИКОВА
19" вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**

Освітня програма Історія та археологія
Спеціальність В 9 Історія та археологія
Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Факультет психології, історії та соціології
Кафедра історії, археології та методики викладання
Курс I

Івано-Франківськ 2025/2026

Програму розроблено:

1. Михайленко Галина Миколаївна, доцентка кафедри історії, археології та методики викладання, кандидатка історичних наук, доцентка

Програму розроблено на основі освітньо-професійної програми Історія та археологія другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої наказом ректора ХДУ № 284-Д від 30 травня 2025 р.

Деканеса факультету

Ірина ШАПОШНИКОВА

Затверджено на засіданні кафедри історії, археології та методики викладання

Протокол № 2 від 22 серпня 2025 р.

Завідувачка кафедри

Наталя КУЗОВОВА

Схвалено науково-методичною радою факультету

Протокол № 2 від « 16 » вересня 2025 р.

Голова ради

Тетяна ШВЕЦЬ

Керівниця навчального відділу
“19” вересня 2025 року

Вікторія ЯЦЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

ВСТУП

(загальна інформація про практику, коротка анотація, термін практик)

Практична підготовка здобувачів, які навчаються у Херсонському державному університеті, здійснюється шляхом проходження ними практики в закладах освіти, на підприємствах, в установах та організаціях згідно з укладеними закладами договорами або у його структурних підрозділах, що забезпечують практичну підготовку.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується Положенням академічної доброчесності учасників освітнього процесу Херсонського державного університету.

Виробнича практика здобувачів 1 курсу другого (магістерського) рівня відбувається у 2 семестрі термін – 8 тижнів для денної форми навчання, 4 тижні для заочної форми навчання, на базах архівних, музейних, бібліотечних установ, закладів культури та освіти, державних та громадських організацій.

Структура практичної підготовки

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	Кількість кредитів ECTS	Форма контролю	Опис, мета
OK 09	Виробнича практика	12	диф. залік	Набуття під час практичної діяльності професійних вмінь та формування компетентностей та програмних результатів навчання для роботи в архівних, музейних, бібліотечних установах, закладах культури та освіти, державних та громадських організаціях

1. Мета, основні завдання та формат (очний, дистанційний, змішаний, екскурсія, виїзна) практики

Мета практики: оволодіння практичними навичками, необхідними для майбутнього історика та археолога, закріплення та поглиблення набутих під час вивчення археологічних та джерелознавчих курсів, формування компетентностей для роботи з музейними експонатами та заходів щодо збереження археологічних пам'яток, пропагування принципів збереження культурної спадщини.

Основні завдання і практики:

- поглиблене вивчення напрямів та форм роботи архівних установ / музеїв / інспекції по охороні пам'яток історії та культури щодо обробки, систематизації, обліку, зберігання та використання документів / експонатів / археологічних пам'яток;

- оволодіння навичками раціонального пошуку, відбору, аналітичної і синтетичної критики документів і матеріалів, методикою їх використання у науково-дослідній, навчально-виховній та іншій роботі за професійною спрямованістю;

- удосконалення навичок з опрацювання документів / експонатів / інформації щодо охоронної діяльності стосовно археологічних пам'яток;

- набуття навичок популяризації серед населення результатів діяльності архівних установ, музеїв та інспекції з охорони пам'яток історії та культури.

- формування навичок індивідуальної та групової роботи, самоорганізації, прагнення до самоосвіти, систематичного набуття й поповнення знань, вмінь і навичок роботи за обраним фахом.

Формат проведення практики: дистанційний

2. Програмні результати навчання та компетентності

Код освітньої компоненти	Компоненти освітньої програми	ЗК	ФК (СК)	ПРН
ОК 33	Виробнича практика	ЗК1, 4, 7, 8, 10	ФК 3-5, 7, 11, 12	ПРН1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему. ПРН2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

				ПРН3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел. ПРН4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі. ПРН 5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами. ПРН 6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії. ПРН 7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле представників різних епох та у різних контекстах. ПРН 8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки. ПРН 9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України. ПРН 10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності. ПРН 11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов. ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот. ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей. ПРН 14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології. ПРН 15. Знати особливості відповідних історичних подій на Херсонщині та використовувати ці знання у професійній діяльності. ПРН 16. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації регіональних особливостей історичного процесу
--	--	--	--	--

3. Програма (види, зміст і обсяг завдання (робіт), форма виконання) практики

Зміст і оцінювання практики

№	Назва робіт/завдань	Форма звітності (таблиці, графіки, фото-, відео, презентації тощо)	Кількість балів за виконання робіт/завдань (max)
1	2	3	4
1.	Ознайомлення з історією, організацією, виробничою структурою, плануванням діяльності установи (архів, музей тощо) під час оглядових екскурсій і бесід, організованих співробітниками відповідних установ. Складання аналізу діяльності установи з огляду на теоретичні та	Аналіз діяльності установи (презентація 5-7 слайдів)	10

	методологічні проблеми сучасної історичної науки, котрий містить оцінку стану проблеми та результати останніх досліджень		
2.	Практичне застосування основних технологій (архівної, музейної чи охоронної діяльності) у процесі виконання функціональних обов'язків працівників різних виробничих підрозділів установи, виконання під керівництвом працівників практичних завдань, пов'язаних з комплектуванням та експертизою цінності документів, науково-технічною обробкою, організацією їх обліку, зберігання та використання у виробничих умовах.	Заповнений аркуш користування архівними документами та тематична каталожна картка / музейна картка експоната та план-проспект експозиції / паспорти двох археологічних пам'яток	10
3.	Складання пропозицій щодо експертизи пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання із застосуванням у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрових інструментів і технологій для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів	Презентація (до 10 слайдів) із пропозиціями щодо експертизи пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання із застосуванням у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрових інструментів і технологій для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів	10
4.	Виконання індивідуального завдання з методики використання архівної, музейної інформації чи матеріалів, що стосуються охорони пам'яток історії	Тематико-експозиційний план тематичної виставки (за темою кваліфікаційної роботи)	10
5.	Удосконалення навичок наукової роботи (підготовка наукової статті / тез до збірника наукових праць / конференції)	Стаття / тези / доповідь	10

6.	Загальне оформлення та ведення звіту про результати практики, презентація результатів практики, захист практики	Звіт про проходження практики	50
Загальна кількість балів			100

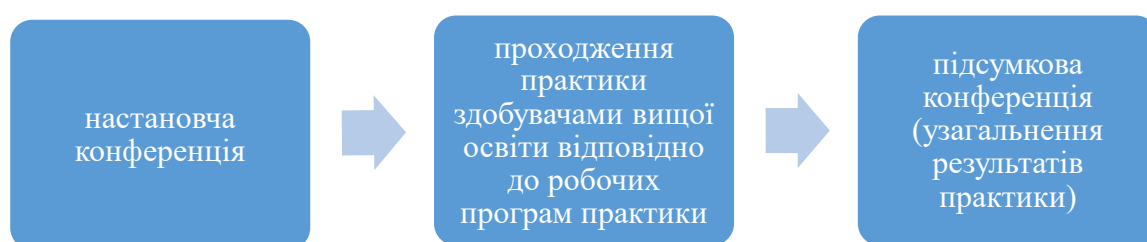
Примітки:

Загальна кількість балів:

-100 балів відповідно до Порядку оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Херсонському державному університеті (наказ 07.09.2020 № 803-Д)

4. Організація проведення практики

Кожна практика включає три етапи.

На першому етапі практики проводиться інструкційна конференція, на якій:

- завідувач кафедри та керівники розкривають мету та основні завдання практики, знайомлять здобувачів з базами практики, порядком проходження практики, видами робіт, порядком оцінювання, оформлення звітної документації та процедурою контрольного заходу.

На початку практики здобувачі вищої освіти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку підприємства, порядком отримання документації та матеріалів.

Методи навчання

У процесі практичної підготовки використовуються такі методи навчання:

- словесні методи: презентація, розповідь, бесіда, пояснення, дискусія, виконання ситуаційних вправ та обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійна презентація, демонстрація;

- практичні методи: розв'язання практичних та аналітичних завдань, метод проєктування, виконання індивідуальних завдань, тренінг тощо.

5. Методичні рекомендації

Досягнення поставленої мети і завдань практики передбачає оволодіння здобувачами відповідними методиками, практичне ознайомлення з формами їх застосування, що становлять зміст діяльності здобувача-практиканта як майбутнього історика та археолога.

Протягом практики здобувачі повинні оволодіти низкою навичок і вмінь:

- ознайомлення з історією, організацією, виробничою структурою, плануванням діяльності установи (архів, музей, інспекція по охороні пам'яток історії та культури) під час оглядових екскурсій і бесід, організованих співробітниками відповідних установ;

- практичне застосування основних методик і технологій архівної, музейної чи охоронної діяльності в процесі виконання функціональних обов'язків працівників різних виробничих підрозділів установи, виконання під керівництвом працівників практичних завдань, пов'язаних з комплектуванням та експертизою цінності документів, науково-технічною обробкою, організацією їх обліку, зберігання та використання у виробничих умовах, заходів щодо практичного вирішення питань охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України;

- виконання професійних завдань (в залежності від виду бази практики: заповнений аркуш користування архівними документами та тематична каталожна картка; музейна картка експоната та план-проспект експозиції; паспорти двох археологічних пам'яток);

- виконання індивідуального завдання з методики використання архівної, музейної інформації чи матеріалів, що стосуються охорони пам'яток історії, пов'язаного з тематикою кваліфікаційної роботи;

- Удосконалення навичок наукової роботи (підготовка наукової статті / тез до збірника наукових праць / конференції);
- оформлення звіту про результати практики.

Тема 1. Методична підготовка зі спеціальності

1. Ознайомлення з історією, організацією, виробничою структурою, плануванням діяльності установи.
2. Знайомство з основними напрямками роботи установи:
 - функціонування установи, планування і нормування його роботи;
 - комплектування, експертиза цінності документів, експонатів чи пам'яток;
 - методика обліку документів, експонатів чи пам'яток;
 - технологічне забезпечення зберігання документів, експонатів чи пам'яток;
 - методика використання архівної, музейної інформації чи матеріалів, що стосуються охорони пам'яток історії.

Тема 2. Практичне застосування основних технологій архівної, музейної або охоронної діяльності

1. Для архівних установ: ознайомитися з правилами та методиками оформлення архівних довідок (генеалогічними, довідками соціально-правового характеру, ініціативними тощо), каталогізації та використання документної інформації. Для музейних установ: ознайомитись з методикою обліку зберігання музейних предметів та предметів, включених до науково-допоміжного фонду, експозиційною роботою. Для установ з охорони культурної спадщини: ознайомитись з методикою узяття на державний облік історичних пам'яток та заходами щодо забезпечення їх збереженості.
2. Переглянути онлайн-екскурсії на історичну тематику.
3. Ознайомитися з сучасними практиками меморіалізації подій російсько-української війни.

4. Виконати індивідуальне завдання з методики використання архівної, музейної інформації чи матеріалів, що стосуються охорони пам'яток історії, пов'язаного з тематикою кваліфікаційної роботи, підготувати наукову статтю / тези / доповідь до збірника наукових праць / конференції.

Тема 3. Оформлення звітної документації

Звіт з практики складається з документів:

1. Звіту про проходження практики.
2. Аналіз діяльності установи (презентація 5-7 слайдів)
3. Заповнений аркуш користування архівними документами та тематична каталожна картка / музейна картка експоната та план-проспект експозиції / паспорти двох археологічних пам'яток
4. Презентація (до 10 слайдів) із пропозиціями щодо експертизи пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання із застосуванням у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрових інструментів і технологій для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів
5. Тематико-експозиційний план тематичної виставки (за темою кваліфікаційної роботи).
6. Стаття / тези / доповідь.

6. Система та критерії оцінювання, формування підсумкової оцінки.

За результатами виконання завдань практики та успішного захисту на звітній конференції, здобувач отримує **підсумкову оцінку**.

Підсумкова оцінка виробничої практики нараховується за накопичувальним принципом і є сумою таких компонентів:

Рекомендований розподіл балів за результатами проходження практики

Зміст завдання	Кількість балів
Поточний контроль	50
Ознайомлення з історією, організацією, виробничою структурою, плануванням діяльності установи (архів, музей тощо) під час оглядових екскурсій і бесід, організованих співробітниками відповідних установ. Складання аналізу діяльності установи з огляду на теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, котрий містить оцінку стану проблеми та результати останніх досліджень: - аналіз діяльності установи (презентація 5-7 слайдів)	0-10
Практичне застосування основних технологій (архівної, музейної чи охоронної діяльності) у процесі виконання функціональних обов'язків працівників різних виробничих підрозділів установи, виконання під керівництвом працівників практичних завдань, пов'язаних з комплектуванням та експертизою цінності документів, науково-технічною обробкою, організацією їх обліку, зберігання та використання у виробничих умовах: - Заповнений аркуш користування архівними документами та тематична каталожна картка / музейна картка експоната та план-проспект експозиції / паспорти двох археологічних пам'яток	0-10
Складання пропозицій щодо експертизи пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання із застосуванням у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрових інструментів і технологій для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів: - презентація (до 10 слайдів) із пропозиціями щодо експертизи пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання із застосуванням у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрових інструментів і технологій для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів	0-10
Виконання індивідуального завдання з методики використання архівної, музейної інформації чи матеріалів, що стосуються охорони пам'яток історії: - Тематико-експозиційний план тематичної виставки (за темою кваліфікаційної роботи)	0-10

Удосконалення навичок наукової роботи (підготовка наукової статті / тез до збірника наукових праць / конференції): - Стаття / тези / доповідь	0-10
Підсумковий контроль	50
Ведення звіту про результати практики	0-10
Захист звіту	0-25
Відповіді на запитання	0-15

Здобувач має право оскаржити організацію та результати проходження практики відповідно Порядку оскарження процедури проведення та результатів оцінювання контрольних заходів у ХДУ (наказ від 07.09.2020 № 802-Д), розміщеного за покликанням: <https://ksu24.kspu.edu/s/TanPg>

7. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

Звітні документи акуратно оформлюються і подаються груповому керівнику на наступний робочий день після завершення практики. Звітна документація перевіряється, затверджується та оцінюється груповим керівником.

Звіт про практику формується із наступних документів:

1. Звіт про результати практики, в якому обов'язково вказано (його форма та вимоги щодо заповнення доводяться до практикантів на настановній конференції організатором практики):

- терміни початку і закінчення практики, інформація про виконання програми практики;
- перелік всіх видів робіт, що здійснювались за період практики;
- оцінки та підписи групового керівника.

Звіт про практику формується із наступних документів:

1. Аналіз діяльності установи (презентація 5-7 слайдів)
2. Заповнений аркуш користування архівними документами та тематична каталожна картка / музейна картка експоната та план-проспект експозиції / паспорти двох археологічних пам'яток.

3. Презентація (до 10 слайдів) із пропозиціями щодо експертизи пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання із застосуванням у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрових інструментів і технологій для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.
4. Тематико-експозиційний план тематичної виставки (за темою кваліфікаційної роботи).
5. Стаття / тези / доповідь.

8. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Контроль за проходженням практики здійснюється у декількох напрямках:

- ведення здобувачем звіту про результати практики, де записуються усі види робіт під час проходження практики;
- оцінка видів робіт, передбачених програмою практики, керівниками практики;
- оцінювання здобувачів включає оцінки за кожне виконане завдання.

Критерії оцінювання практики

Підведення підсумків та узагальнення результатів навчальної практики відбувається на підсумковій конференції (на платформі ZOOM з автентифікацією здобувачів), за участі керівників від університету, представників деканату та членів комісії відповідно до Розпорядження ХДУ «Про затвердження складу комісій для проведення заліку».

Підсумкова оцінка за практику складається з суми балів, отриманих від:

- керівника від бази практики (50%);
- керівника від кафедри історії, археології та методики викладання (50%).

Підсумковий контроль здійснюється під час підсумкової конференції, на якій практикант звітує про виконання завдань практики комісії, призначений деканом факультету.

Шкала оцінювання практики:

Сума балів /Localgrade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/Nationalgrade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні:

1. Закон України «Про охорону культурної спадщини». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1805-14#Text>
2. Закон України «Про музей та музейну справу». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про Національний архівний фонд і архівні установи». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2888-14#Text>
4. Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства : навч. посіб. / за наук. ред. О. М. Гончарової, С. Ж. Пустовалова. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 490 с.
5. Історичне джерелознавство: Підручник / Авт.: Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко, Б. І. Корольов, М.Г. Палієнко; Гол. ред. С. В. Головка. Режим доступу: <http://history.org.ua/LiberUA/966-06-0261-8/966-06-0261-8.pdf>.

6. Салата О.О. Основи музеєзнавства: навчально-методичний посібник. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. 164 с.

Допоміжні:

1. Каткова В., Прохацька І. Загальні засади створення військового музею (музейного утворення) при військовому навчальному закладі Режим доступу <http://museum-monument.knukim.edu.ua/issue/>
2. Розвиток історичного джерелознавства в Україні (1840-ві - 1920-ті рр.) : [монографія] / Т. С. Китиченко ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Харків. держ. вище училище фіз. культури №1. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2019. 238 с.
3. Руденко С. Б. Музей як технологія. Київ, 2021. 436 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Rudenko_Serhii_Borysovykh/Muzei_iak_tekhnologia/

Література іноземними мовами:

1. *Murphy, Oonagh (Spring 2018). "Museum Studies as Critical Praxis: Developing an Active Approach to Teaching, Research and Practice". Tate Papers. 29.*
2. International Council of Museums (2009). "Key Concepts of Museology" on 2015-06-16. Режим доступу: https://web.archive.org/web/20150616014713/http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/Key_Concepts_of_Museology/Museologie_Anglais_BD.pdf
3. Sullivan, Ann Marie (2016). "Cultural Heritage & New Media: A Future for the Past". The John Marshall Review of Intellectual Property Law. 15: 604. Режим доступу: <https://repository.law.uic.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1392&context=ripl>

Електронні ресурси:

1. Офіційний веб-портал Державної архівної служби України. <Http://www.archives.gov.ua/Archives>.

2. Веб сайт ЮНЕСКО: <https://en.unesco.org/>
3. Інститут української археології та джерелознавства ім.
М. С. Грушевського. <http://archeos.org.ua/>